

Vadehavets mikroskopiske liv - hvad er plankton?

Plankton er organismer i havet, som er så små at de føres rundt med vandmasserne, og kun i meget lille omfang selv kan bestemme, hvor i vandet de opholder sig.

Planktonet kan inddeles i planteplankton og dyreplankton.

Planteplankton

Planteplankton ernærer sig ved fotosyntese og bruger altså solens lys til at omdanne vand og kuldioxid til sukker og ilt. Sukker fungerer som energi til livsprocesser, såsom bevægelse, vækst og vedligeholdelse af celler.

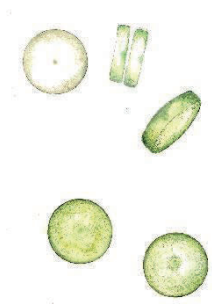
Formlen for fotosyntesen skrives ofte sådan:

Kuldioxid + vand + sollys $\rightarrow$ glukose + oxygen

Eller mere præcist:

$6 \text{ CO}_2 + 6 \text{ H}_2\text{O} + \text{sollys} \rightarrow \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6 \text{ O}_2$

Hovedparten af Vadehavets planteplankton er kiselalger, som lever i de øverste millimeter af havbundens mudder.

Figur 1 Kiselalger

Dyreplankton

Dyreplankton er modsat planteplankton nødt til at optage føde fra deres omgivelser.

Dyreplankton er en meget blandet gruppe, som omfatter både encellede og flercellede organismer. De varierer i størrelse fra små protozoer (fx ciliater) på kun få mikrometer (μm) til vandmænd og brandmænd på op til 60 cm størrelse.

Figur 2 Ciliater

Enten eller – både og?

Nogle af planktonorganismene er svære at placere i enten den ene eller den anden gruppe. Hos fx dinoflagellaterne gælder, at halvdelen af arterne indeholder klorofyl og laver fotosyntese, mens den anden halvdel fanger bytte vha. fangsttråde. Nogle af dem er sågar *mixotrofe*, hvilket vil sige, at de kan ernære sig på begge måder.

Man skelner også mellem *holoplankton*, som er arter, der tilbringer hele deres liv i de frie vandmasser og *meroplankton*, som kun befinder sig i de frie vandmasser en del af livet.

Figur 3 Dinoflagellater

Kilde: Naturen i Danmark, Havet. Dyreplankton, Temarapport fra DMU. Naturhistorisk museums skoletjeneste, Aarhus.